VÍRUSKORMÁNYZÁS

G. Fodor Gábor: *Politikai virológia. Kormányozni a vírust.*
Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány,
Budapest, 2021. 152 oldal, 1800 Ft

A 2020-ban világméretűvé szélesedett pandémia elhozta magával a mindent uraló bizonytalanságot – olvasható a megállapítás G. Fodor Gábor legújabb könyvének első sorai között. A XXI. Század Intézet stratégiai igazgatójaként dolgozó politikai filozófus szavai nem is lehetnének pontosabbak, a vírus ugyanis maradéktalanul rámutatott törékenységünkre és gyengeségeinkre az élet minden területén. Az egyszerre fellépő egészségügyi, társadalmi és gazdasági válság ugyanakkor azt is megmutatta, hogy a bürokrácia és a szcientifizmus helyett a pandémiát csak a cselekvőképes kormányok képesek legyőzni, míg a Nyugat által végső alternatívaként felmutatott liberális demokrácia és az általa kitermelt bürokratikus kormányzatok rendre elbuktak a járvány elleni küzdelemben.

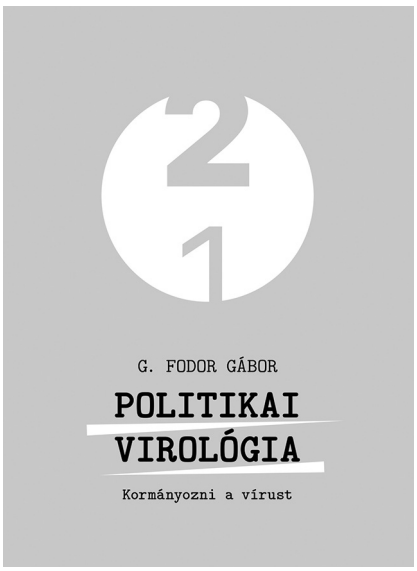

De mit is tud tenni valójában egy *cselekvő kormány* pandémia idején? Mi az, amire ténylegesen összpontosítania kell? Egyáltalán melyik az a politika, amelyik képes megrendszabályozni és *kormányozni a vírust*? A XXI. Század Intézet legújabb, *21* című zsebkönyvsorozatának első köteteként megjelent *Politikai virológia. Kormányozni a vírust* [a sorozatszerkesztő a debütáló kötetet jegyző G. Fodor Gábor – *a Szerk.*] többek között ezekre a kérdésekre keresi a választ, emellett pedig a másfélszáz oldalas, táblázatokkal, grafikonokkal, statisztikákkal és a pandémia kronológiájával színesített kötet **világos igazodási pontokon keresztül mutatja be az olvasónak a koronavírus által felszínre hozott politikai kihívásokat és törésvonalakat**.

A szintén 2021-ben megjelent, nagy sikerű *Az Orbán-szabály* című kötet után G. Fodort ezúttal tehát a vírushelyzetet uraló politika és annak hatékonysága foglalkoztatja. A szerző ugyanis nem a vírust, hanem sokkal inkább annak politikai természetét vizsgálja. Merthogy a koronavírus nem csupán egy egészségügyi probléma, hanem egy olyan válságjelenség, amely sokak szerint a hidegháború óta az egyik legnagyobb hatást gyakorolta a politikára. A G. Fodor által bevezetett „politikai virológia" fogalma így nem is lehetne időszerűbb, hiszen ahogyan fogalmaz, „azt jelenti, hogy pandémia idején mindenre a vírus kontextusában kell nézni, így kell eljárnia a cselekvő kormányzatnak, mi meg közben azt nézzük, hogy egyáltalán fennáll-e a cselekvő politika, van-e cselekvőképes kormány, amely megbirkózik a járvánnyal." A pandémia ugyanis megmérte az uralkodó rendszer cselekvőképességét, és rámutatott annak összes hibájára, lehetőséget adva ezzel a cselekvő kormányok számára a bizonyításra. A vírus így egyszerre vált veszéllyé és lehetőséggé is a nemzetállamok számára, amelyek az elmúlt két évben sorra bebizonyították, hogy bár a pandémia globális jelenség, valójában csakis a szuverén országok azok, amik képesek megvédeni az embereket. Szükség van tehát a bürokratikus szervezetek által háttérbe szorított, cselekvőképes politikai vezetőkre, akik a lomha nemzetek feletti intézményekkel szemben gyorsan és hatékonyan képesek kezelni egy koronavírushoz hasonló, világméretű válságot.

Mindez azonban megrémíti a liberálisokat, akik attól tartanak, hogy a koronavírus újra lehetőséget teremt a nemzetállamok és az erős politikai vezetők reneszánszának. Éppen ezért igyekeznek azt a látszatot kelteni, hogy a cselekvő politikusok hatalomra kerülése magában hordozza a fasizmus visszatérésének veszélyét, a védekezés során létrejövő nemzeti egység pedig csupán átmeneti, ami a járvány után magától szétesik majd. Eközben épp azt nem veszik észre (vagy nem akarnak róla tudomást venni), hogy az általuk rossz mintaként definiált nemzetállamok azért tudtak szembeszállni a járvánnyal, mert a politikát nem bénította meg a túlzott bürokrácia, ami lehetővé tette

a cselekvőképes vezetők számára, hogy gyorsan reagáljanak a folyamatosan változó járványhelyzetre.

A vírus azonban, mint ahogyan a szerző rámutat, ezen túl a pandémia előtti konfliktusokra is rávilágított, és a világot már hosszú ideje átszövő törésvonalakat is felnagyította. A járvány tehát a világunk átformálása helyett sokkal inkább annak valódi természetét hozta a felszínre, ami a nemzetek közti rivalizálások mellett egészen a mindennapjainkat uraló kulturális háború felerősödésében is megmutatkozik. Nyugat-Európa ugyanis saját magát becsapva építette fel modernkori történetét, ezalatt pedig hadat üzent mind az európai kultúrának, mind pedig az európai morálnak és múltnak. Hiszen a Nyugaton elterjedt multikulturalizmus vagy a genderizmus alapvetően idegen a kultúránktól, amiknek a meghonosítása mára olyan alapvető értékek megkérdőjelezéséhez vezettek a nyugati országokban, mint a család, a haza vagy épp maga az ember. A progresszívek szerint ezeket az értékeket már rég meghaladták a mai trendek, így a cél egy olyan „középpont nélküli ember" létrehozása, akit már nem kötnek a különböző társadalmi és gazdasági normák, és nem ragaszkodik egyetlen kulturális vagy történelmi hagyományhoz sem. A könyvet olvasva világossá válik számunkra, hogy a *woke* kultúra egyre nagyobb térnyerése és a BLM-mozgalom abszurditásai mind ezt a célt szolgálják, az elterjedésükben pedig kifejezetten nagy szerepet játszanak az egyre nagyobb hatalommal rendelkező multinacionális vállalatok, amik ma már egész társadalmi csoportokat képesek befolyásolni, és amelyek üzenetei a *streaming*-szolgáltatóknak és közösségi médiafelületeknek köszönhetően sokkal könnyebben tudtak terjedni a karanténidőszakban. Ennek köszönhetően a *woke* kultúra ma már szinte teljes egészében átvette az irányítást a baloldalon, létrejött tehát egy olyan „baloldali illiberalizmus", amely már egyáltalán nem hasonlít a klasszikus liberalizmusra. Annak értékei ugyanis ellentétesek a *woke* mozgalom által képviseltekkel, ami a szabadelvűség és szabad gondolatok helyett sokkal inkább a behódolásban és a másképp gondolkodók megbüntetésében látja a haladás kulcsát (*cancel culture*, *political correctness*). Ebből kifolyólag az új baloldali elit a választás lehetősége és a tolerancia helyett a totális, mindenre kiterjedő hatalmat részesíti előnyben, a totalitarizmust pedig csak akkor ellenzi, ha az nem tőle származik.

Miközben tehát a liberálisok már hosszú ideje a nemzetállamokat és azok erős vezetőit támadják, nem veszik észre, hogy épp ők azok, akik a vesztükbe rohannak. Nem látják, hogy míg a nyugati kultúra saját felsőbbrendűségét hirdeti, egyszerre gyűlöli is magát, és el akarja törölni a saját múltját. Ennek köszönhetően pedig, mint ahogyan G. Fodor Gábor is megfogalmazza, ma egyre inkább „egy önmagával háborúzó nyugati kultúrát" találunk, ahol a kultúra épp az embereket veszi össztűz alá. Ennek ellenére a nyugati demokráciák önmaguk helyett a pandémia alatt is a nemzetállamokban látják az ellenség képét. Míg a cselekvő politikusok a vírus ellen harcolnak, addig a bürokratikus kormányok a vírus helyett épp ezek ellen az országok ellen intéznek támadásokat, miközben az újabb migrációs tervek kidolgozása és a genderforradalom támogatása miatt nem jut idejük a valódi problémák kezelésére. A szerző ezzel kapcsolatos megállapítása így nem is lehetne pontosabb: „A bürokráciából a pandémia alatt burokrácia lett: a bürokratikus kormányzat burokba zárva elszigetelte magát a valóságtól." Ennek következtében pedig a Nyugat mára szinte teljesen elvesztette a valóságérzetét, ami mind a politikai, mind pedig a gazdasági érdekérvényesítő erejének csökkenését eredményezte.

A nyilvánvaló problémák és a liberalizmus kudarcának ellenére azonban egyáltalán nem tűnik úgy, hogy egy új világ köszönt majd ránk a pandémia után. A látható sebek és rendellenességek ellenére ugyanis mind a liberalizmus, mind pedig a globalizáció velünk maradt, bizonyos értelemben pedig a progresszív baloldal ma fenyegetőbb, mint valaha. Emellett azonban a vírus a nemzetállamok és a cselekvő kormányok létjogosultságát is bizonyította, és megmutatta, hogy a család továbbra is a legbiztosabb pont az emberek életében. G. Fodor szerint a valódi kérdés tehát nem az, hogy hogyan győzzük le a vírust, hanem hogy mi lesz majd a vírus után? A jelenleg is tartó politikai verseny ugyanis nem csupán a koronavírus megállításáról, hanem sokkal inkább az azt követő helyreállításról, annak gyorsaságáról, tehát a valódi válságkezelésről szól. Ebben pedig kifejezetten jól teljesítettek a nemzetállamok, amelyek a vírus által esélyt kaptak arra, hogy újra meghatározó szerepet töltsenek be a mindennapjainkban, „hogy ha baj van, akkor legyen, aki felül tud kerekedni a válságon".

Matyi Tamás